

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

ŠTĚPÁNOV (K. Ú. ŠTĚPÁNOV U OLOMOUCE, OKR. OLOMOUČ)**Č. p. 118. Středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchranný výzkum.**

Po skrývce pro stavbu parkoviště u rodinného domu č. p. 118 ve Štěpánově byly prozkoumány jeden mělký zahloubený objekt, kůlová jamka obsahující keramiku z 12. – 13. století a další jamka obsahující novověkou keramiku, cihly a vytavené železo. Starší komponenta se rámcově shoduje s první zmínkou o obci z roku 1201.

*Miroslav Daňhel***Resumé**

Štěpánov (Cadastre Štěpánov u Olomouce, Olomouc District), house number 118. Two features from 12th – 13th century and one new-age feature were excavated. Older features give new evidence for the earliest written notice about the village from 1201.

ŠTÍTY (K. Ú. ŠTÍTY-MĚSTO, OKR. ŠUMPERK)**Náměstí Míru, parc. č. 1595/5. Novověk. Kašna. Záchranný výzkum.**

Projekt opravy havarijního stavu spodní části náměstí Míru ve Štítích zahrnoval snížení nivelety povrchu o zhruba 0,30 m, vybudování dvou zděných teras a ohradní kamenné zdi odpočinkové zóny. Při plošném snížení terénu se vyrýsoval půdorys dnes již zrušené kašny.

Záchranný archeologický výzkum společnosti Archäia Olomouc, o. p. s., spočíval v začišťení jejích zasypaných základů a realizaci několika zjišťovacích sond, čímž bylo možné zdokumentovat 3 stavební vývojové fáze kašny na stejném místě (obr. 74). Nejstarší kamenná kašna mírně obdélného půdorysu o rozměrech 7,1×6,8 m z lomového kamene spojovaného vápennou maltou byla pravděpodobně vybudována v rámci barokní přestavby města ve 2. polovině 18. století po zpusťování a vypálení města Prusy. Její podoba je zachycena na císařském otisku mapy stabilního

Obr. 74. Štíty, náměstí Míru. Celkový plán.**Abb. 74.** Štíty, náměstí Míru (Platz). Gesamtplan.

katastru města z roku 1835. K jejímu zrušení došlo někdy ve 2. polovině 19. století, kdy byla do jejího korpusu vestavěna menší cihlová kašna tvaru osmiúhelníku o rozměrech 5,5×5,5 m (známa z historických fotografií města). Zánik této podoby kašny nastal někdy koncem 30. let 20. století. Po 2. světové válce byla kašna obnovena v ještě redukovanější podobě, kdy byl dovnitř původního cihlového osmiúhelníku vestaven druhý cihlový bazén s betonovým dnem o rozměrech 4,7×4,7 m, který kopíruje tvar předchozího. Definitivně byla kašna zrušena a zasypana na počátku 90. let 20. století.

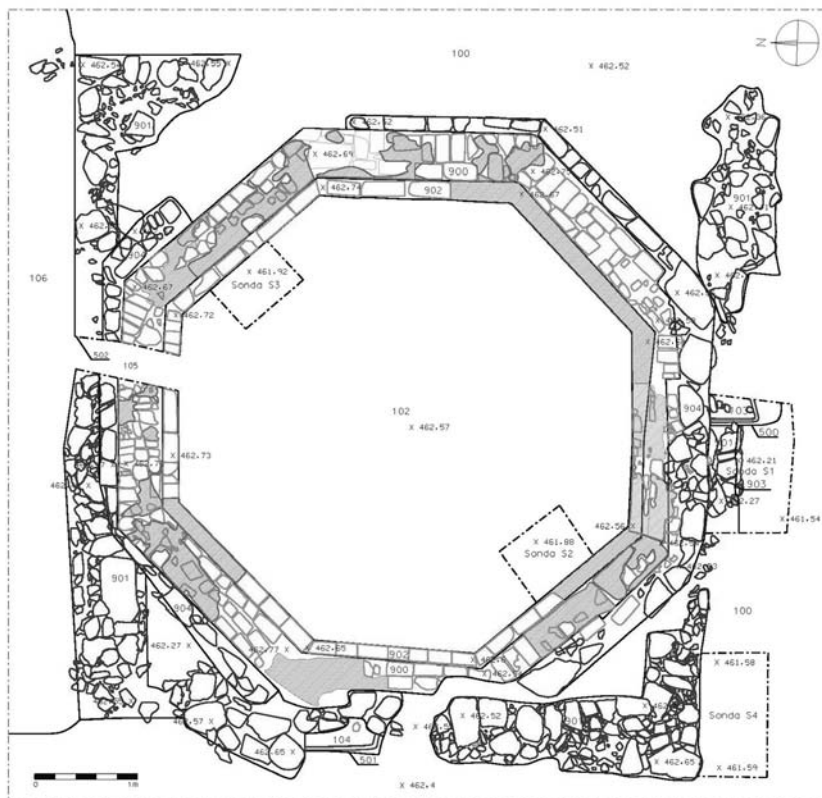
Z destrukčních zásypů jednotlivých stratigrafických úrovní kašny bylo získáno několik málo archeologických nálezů, především keramika, zlomky skleněných nádob, železné artefakty a zvířecí kosti z průběhu 19. – 20. století včetně rakousko-uherských, československých a českých mincí z let 1812 – 1999.

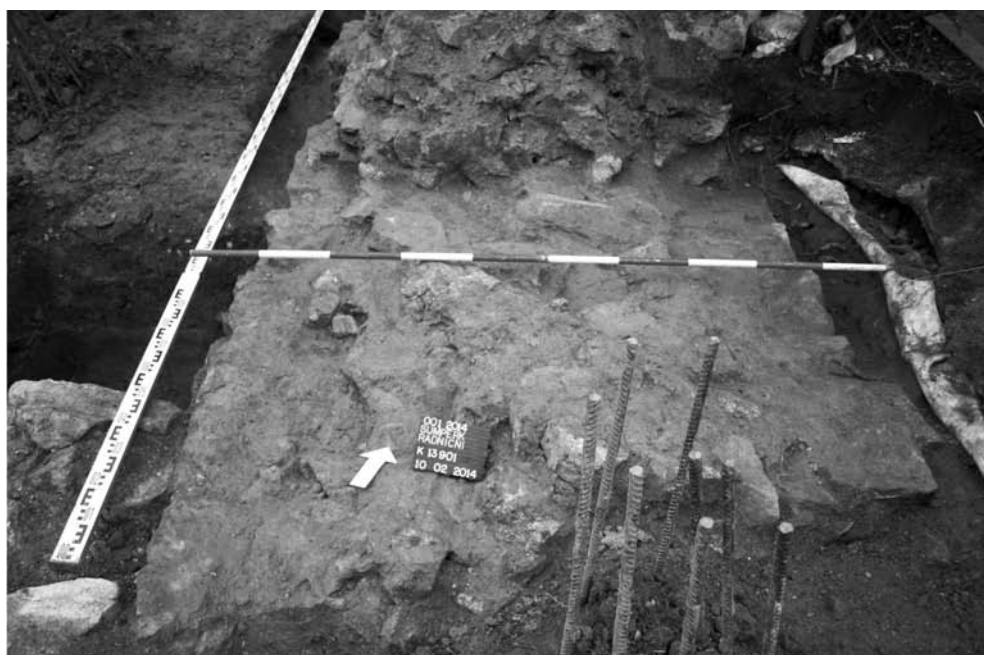
*Tomáš Zeman***Resumé**

Štíty (Kat. Štíty-město, Bez. Šumperk), náměstí Míru (Platz), Parz. Nr. 1595/5. Neuzeit. Brunnen. Rettungsgrabung.

ŠUMPERK (OKR. ŠUMPERK)**Radniční ulice, parc. č. 2320/1. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.**

Záchranný archeologický výzkum společnosti Archäia Olomouc, o. p. s., byl vyvolán plánovanou stavbou

Obr. 75. Šumperk, Radniční ulice. Městská hradba.

Abb. 75. Šumperk, Radniční Straße. Stadtmauer.

polyfunkčního domu na volné parcele na ulici Radniční v městské památkové zóně. Formou plošného odkryvu byly na parcele zbavené stavební suti zachyceny kamenné základy dvou měšťanských domů oddělených od sebe průjezdem. V centrální části kompletního půdorysu jednoho z domů se nacházel dvouprostorový kamenný zaklenutý sklep. V jeho výplni byla kromě stříbrné slezské grešle z roku 1671 objevena pouze recentní glazovaná keramika a skleněné nádoby. V zadních traktech domů se nacházely původní dvorky s hospodářským zázemím (odpadní jámy, jámové pece, kruhová cihlová pec). Dobu výstavby obou domů je možné klást do 16. – 17. století, k jejich zániku došlo těsně po 2. světové válce. Předchází vývoj osídlení na této parcele bylo možno náznakově sledovat ve zjišťovacích sondách v místě plánovaných základových pilotů. Na profilech byly patrné mohutné destruktivní vrstvy planýrky přepálené mazanice ze zru-

šených vrcholně středověkých dřevohlinitých domů. Komunikační a odpadní horizonty s keramikou konce 13. až 15. století byly zachyceny také v sondách ve dvorní části.

Podle očekávání byla hrana východní části zkoumané parcely vymezena středověkou městskou hradbou (první zmínky o výstavbě šumperských městských hradeb jsou po roce 1496). Jedná se o základ, ukotvený do hloubky 0,70 m do sprašového podloží a nadzemní část zdiva z velkých lomových kamenů spojovaných vápennou maltou (v některých místech dosahovalo do výšky 1,9 m). Líc hradby byl odhalen z vnitřní i vnější strany, tloušťka zdiva tedy činila 1,8 m (obr. 75). Některé ze základových konstrukcí měšťanských domů sahaly až k hradbě, k níž byly přizděny.

Tomáš Zeman

Resumé

Šumperk (Bez. Šumperk), Radniční Straže, Parz. Nr. 2320/1. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

TETČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán. Vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Archeologický ústav Moravského zemského muzea provedl v souvislosti s rekonstrukcí silnice II/394 v obci Tetčice od dubna do října 2014 záchranný archeologický výzkum v intravilánu obce Tetčice v okrese Brno-venkov.

Záchranným archeologickým výzkumem bylo doloženo středověké a novověké osídlení. Celkem byly zjištěny čtyři objekty, z nichž dva byly datovány do období vrcholného středověku: jeden do druhé poloviny 15. až počátku 16. století a jeden do 17. století. Zajímavým zjištěním byl objekt č. 503 na ulici Tyršova, kde byly, kromě keramiky (obr. 76: 2), doloženy zbytky lidských kostí – fragment femuru a články prstů. Dále byla zachycena kulturní vrstva o mocnosti do 0,05 m v prostoru u sochy sv. Floriána (ulice Nádražní). Nálezová situace však byla značně nepřehledná z důvodu velkého množství předěšlých výkopů v daném prostoru.

Poměrně početný soubor nálezů pochází z prostoru před domem č. p. 36 v ulici Nádražní. Během skrývky došlo k narušení kulturní vrstvy, která ovšem mohla být součástí zahloubených objektů. Danou situaci však nebylo možné z důvodu recentních zásahů s určitostí interpretovat. Kromě keramiky (obr. 76: 3–11) se zde dochovalo několik železných předmětů, zvířecích kostí a dalšího archeologického materiálu. Upozornit lze především na nález zlomku kachle; podobné nálezy nejsou v oblasti venkovských usedlostí příliš časté. V ulici Palackého bylo provedeno geofyzikální měření pod záštitou Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Tímto průzkumem bylo zjištěno několik podzemních anomálií, pravděpodobně reliktní lochů. Během terénního výzkumu se pak podařilo identifikovat pouze jednu stropní klenbu, a to před domem č. p. 13 v ulici Palackého. Bez dalšího průzkumu však není možné tyto objekty blíže interpretovat.

Zdeněk Hájek, Hana Koubková

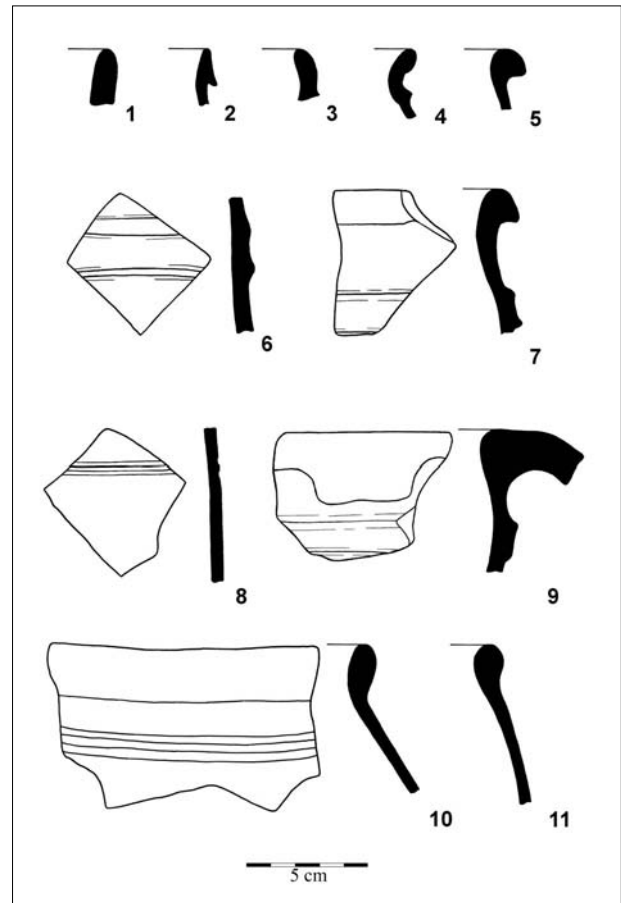
Resumé

Tetčice (Bez. Brno-venkov), Gemeinde. Hochmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

TRŠICE (OKR. OLMOUC)

Intravilán. Vrcholný středověk, novověk. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum probíhal ve dnech 16. 1. až 26. 9. 2014 a byl vyvolán výstavbou nové kana-

Obr. 76. Tetčice (okr. Brno-venkov). Výběr keramiky z objektů č. 500 (1) a 503 (2) a z kulturní vrstvy z prostoru před domem č. p. 36 v ulici Nádražní (K 115; 3–11).

Abb. 76. Tetčice (Bez. Brno-venkov). Keramikauswahl aus den Objekten Nr. 500 (1) und 503 (2) und aus der Kulturschicht vor dem Hs.-Nr. 36 in der Nádražní StraÙe (K 115; 3–11).

lizace v celém intravilánu obce Tršice. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1:10 000) – číslo listu 25-11-22: Z:206 – J:61, Z:206 – J:60; Z:207 – J:60; Z:207 – J:61. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry. Výzkum byl realizován především formou archeologického dohledu, který se soustředil na sledování hloubených výkopů nově budované kanalizace. Ve většině případů byl proveden dohled s negativním výsledkem. Pouze ve výkopu v komunikaci mezi domem č. p. 45 (budovy fary) a boční kaplí na východní straně farního kostela Narození Panny Marie byla narušena část kostrového pohřebiště. Jednalo se o části kosterních ostatků z celkem 7 zde pohřbených jedinců; přesněji řečeno výkop narušil tyto ostatky v oblasti horní části trupu, neboť byly těžkou technikou během stavby poškozeny. Nalezené ostatky byly původně pietně uloženy ve směru severovýchod – jihozápad, lebky směřovaly na východ. Výkopy hrobů či jejich výplně nebyly ve vrstvě žlutého jílu patrné, zjištěné ostatky byly nalezeny v hloubce 1,30 až 1,80 m, měřeno od povrchu silnice. Po ukončení do-